

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 20 § i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter samt 29 § i lagen om överlåtelseskatt

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter ändras. Lantmäteriverket har enligt förslaget rätt att för anteckning i lagfarts- och in-teckningsregistret av Skatteförvaltningen få behövliga uppgifter om överlåtelse av fastigheter och överlåtelse av sådana överlåtbara särskilda rättigheter som faller under inskrivningsskyldigheten. Uppgifterna ska förmedlas automatiskt med hjälp av elektronisk dataöverföring, vilket också ska beaktas i lagen om överlåtelseskatt. I lagen om överlåtelseskatt föreslås en bestä-melse enligt vilken en utredning om betalningen av skatten inte behöver företas om inskriv-ningsmyndigheten har fått uppgift om betalningen av Skatteförvaltningen.

Lagarna avses träda i kraft den 1 november 2019.

MOTIVERING

1 Nuläge

Lantmäteriverket och Skatteförvaltningen har skapat ett gemensamt gränssnitt för det bostadsdatasystem som tagits i bruk under innevarande år (regeringens proposition med förslag till lag om ett bostadsdatasystem och till vissa lagar som har samband med den, RP 127/2018 rd). Via gränssnittet överförs uppgifter om betalning av överlåtelseskatt vid överlåtelse av bostadsaktier automatiskt från Skatteförvaltningen till Lantmäteriverket med hjälp av elektronisk dataöverföring. Specifikationerna för byggandet av gränssnitten har redan gjorts vid Skatteförvaltningen och Lantmäteriverket. Det egentliga byggandet av gränssnitten har förlagts så att uppgifter om överlåtelseskatt kan överföras elektroniskt mellan myndigheterna från och med den 1 november 2019.

Den automatiserade överföring av utredningar om betalning av överlåtelseskatt vid överlåtelse av bostadsaktier som görs till Lantmäteriverket för förandet av aktiebok har samband med den omfattande totalreform av bestämmelserna om förfarandet i fråga om datasystemen och beskattningen som genomförts de senaste åren vid Skatteförvaltningen och vars sista fas inleds den 1 november 2019. Tekniskt sett överförs utredningen som svar på de uppgifter om överlåtelser som Lantmäteriverket skickat till Skatteförvaltningen.

Avsikten är att samma gränssnitt ska användas för att kontrollera betalningar av överlåtelseskatt vid överlåtelse av fastigheter och överlåtelse av sådana överlåtbara särskilda rättigheter som faller under inskrivningsskyldigheten innan fastighetsförvärven antecknas i det lagfarts- och inteckningsregister som avses i 7 kap. i jordabalken (540/1995). Enligt 14 kap. 2 § 1 mom. i jordabalken är den som innehar jordlegorätt och annan tidsbestämd nyttjanderätt till någon annans mark skyldig att ansöka om inskrivning av denna rätt, om den får överföras på tredje man utan att fastighetsägaren hörs och om det på området finns eller enligt avtal får uppföras byggnader eller anläggningar som tillhör rättsinnehavaren. Med överlåtbara särskilda rättigheter avses också sådana arrende- och nyttjanderätter som avses i 5 § i lagen om överlåtelseskatt (931/1996) och som jämföras med fastigheter. Enligt 4 § 1 mom. i lagen om överlåtelseskatt ska förvärvaren betala skatt på överlåtelse av äganderätt till en fastighet. I 29 § i lagen om överlåtelseskatt föreskrivs det om den utredning som ska företas om överlåtelse av fastighet. Enligt 29 § 1 mom. i paragrafen ska sökanden när lagfart och inskrivning söks förete utredning om betalningen av skatten samt annan behövlig utredning om omständigheter som påverkar skattens belopp. I enlighet med detta har Lantmäteriverket enligt lag rätt att behandla uppgifter om betalning av överlåtelseskatt när myndigheten utför en lagstadgad uppgift.

I enlighet med 1 och 4 § i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1999) är uppgifter om betalning av överlåtelseskatt sekretessbelagda beskattningsuppgifter. Skatteförvaltningen får lämna sekretessbelagda uppgifter till andra än den som uppgifterna gäller endast när det uttryckligen föreskrivs om detta i lag. I 29 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) finns bestämmelser om förutsättningarna för att lämna uppgifter till en annan myndighet. Det ska föreskrivas uttryckligen i lag om rätten att lämna och få uppgifter.

I 20 § 1 mom. 9 punkten i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter föreskrivs det om Lantmäteriverkets rätt att få uppgifter om betalning av överlåtelseskatt för anteckning i den aktiebok som avses i lagen om bostadsaktiebolag (1599/2009). Lantmäteriverket har inte lagstadgad rätt att få uppgifter om betalning av överlåtelseskatt för andra ändamål.

Enligt 5 kap. 2 § i jordabalken är Lantmäteriverket inskrivningsmyndighet i fråga om överlåtelse av fastigheter. I samband med de utredningar som gäller betalning av överlåtelseskatt behandlar Lantmäteriverket också sekretessbelagda beskattningsuppgifter. För att det efter att den automatiserade elektroniska dataöverföringen har tagits i bruk ska vara möjligt att i samband med överlåtelse av fastigheter och överlåtelse av sådana överlåtbara särskilda rättigheter som faller under inskrivningsskyldigheten kontrollera att överlåtelseskatten har betalats innan överlåtelsen antecknas i lagfarts- och inteckningsregistret, är det nödvändigt att i 20 § i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter föreskriva om Lantmäteriverkets rätt att få behövliga uppgifter av Skatteförvaltningen för anteckning i lagfarts- och inteckningsregistret. Uppgifterna ska enligt förslaget förmedlas automatiskt med hjälp av elektronisk överföring, vilket också beaktas i 29 § i lagen om överlåtelseskatt.

I samband med genomförandet av den sista fasen av datasystemreformen förnyar Skatteförvaltningen också förfarandet i fråga om överlåtelseskatt så att en överlåtelseskattedeclaration också ska lämnas över överlåtelse av fastigheter och överlåtelse av sådana överlåtbara särskilda rättigheter som faller under inskrivningsskyldigheten, och skatten ska betalas till vars och ens personliga skattekonto. Överlåtelseskatten anses ha blivit betald när Skatteförvaltningen på basis av skattedeclarationen har kvitterat ett belopp motsvarande överlåtelseskatten från kundens skattekonto. Efter den 1 november 2019 är det således inte längre möjligt att visa att skatten är betald endast med ett betalningskvitto. Förslaget motsvarar det förfarande som tillämpas inom överlåtelsebeskattningen vid överlåtelse av bostadsaktier och som ändrades i samband med att det föreskrevs om ett bostadsdatasystem.

Ibruktagandet av automatiserad elektronisk överföring av uppgifter mellan fastighetsdatasystemet och Skatteförvaltningen påverkar inte arbetsfördelningen mellan myndigheterna när det gäller deklaration och betalning av överlåtelseskatt. Med stöd av 29 § i lagen om överlåtelseskatt har inskrivningsmyndigheten, det vill säga Lantmäteriverket, även efter ändringen skyldighet att kontrollera att överlåtelseskatten har betalats.

2 Föreslagna ändringar

Bestämmelser om Lantmäteriverkets rätt att få uppgifter om betalning av överlåtelseskatt vid överlåtelse av fastigheter och överlåtelse av sådana överlåtbara särskilda rättigheter som faller under inskrivningsskyldigheten föreslås i 20 § i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter. I paragrafen ändras 9 punkten, där det nu föreskrivs om Lantmäteriverkets rätt att av Skatteförvaltningen få behövliga uppgifter om betalning av överlåtelseskatt för anteckning i den aktiebok som avses i lagen om bostadsaktiebolag. Enligt förslaget kan Skatteförvaltningen trots sekretess på begäran lämna Lantmäteriverket behövliga uppgifter om betalning av överlåtelseskatt också för skötseln av uppgiften enligt 14 kap. 2 § i jordabalken att föra lagfarts- och inteckningsregistret, som föreskrivits för Lantmäteriverket i egenskap av inskrivningsmyndighet. Närmare bestämmelser om registret finns i förordningen om lagfarts- och inteckningsregister (960/1996).

Den föreslagna regleringen gäller behandling av personuppgifter, om vilket det föreskrivs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (*allmän dataskyddsförordning*). I artikel 5 i förordningen föreskrivs det om de allmänna principerna för behandling av personuppgifter och i artikel 6 om rätten att behandla personuppgifter. Lantmäteriverket har redan nu rätt att behandla uppgifter om betalning av överlåtelseskatt i sina lagstadgade uppgifter. Den föreslagna ändringen innefattar rätt att få dessa uppgifter direkt av Skatteförvaltningen med hjälp av automatiserad

elektronisk dataöverföring, vilket inte ändrar ändamålet att använda uppgifterna för inskrivning av fastighetsförvärv. Utlämnandet av uppgifter i enlighet med förslaget ska ske på ett informationssäkert sätt och det ska säkerställas att den registrerades rättigheter inte äventyras. Förslaget påverkar inte den registrerades rätt att utöva sina rättigheter enligt förordningen.

Anteckning av fastighetsförvärv i lagfarts- och inteckningsregistret förutsätter enligt lagförslaget på samma sätt som i den gällande lagen att en utredning om att överlåtelseskatten är betald har lagts fram. I enlighet med bestämmelsen ska Lantmäteriverket anteckna bland annat förvärv som baserar sig på köp eller byte av en fastighet i lagfarts- och inteckningsregistret efter det att verket av Skatteförvaltningen med hjälp av automatiserad elektronisk dataöverföring har fått en utredning om att överlåtelseskatten är betald. Anteckning i lagfarts- och inteckningsregistret av fastighetsförvärv som är befriade från överlåtelseskatt förutsätter däremot inte en utredning om betalning av överlåtelseskatten. Lantmäteriverket ska för att kunna ordna förandet av lagfarts- och inteckningsregistret ha tillgång till uppgifter om typen av förvärv, som antecknas i registret.

Sökandens skyldighet enligt 29 § i lagen om överlåtelseskatt att när lagfart och inskrivning söks förete utredning om betalningen av skatten samt annan behövlig utredning om omständigheter som påverkar skattens belopp ändras till följd av förslaget och blir sekundär på så vis att i fortsättningen får Lantmäteriverket uppgifterna direkt av Skatteförvaltningen. Efter det att den föreslagna ändringen av paragrafen har trätt i kraft kan kravet på att sökanden ska förete en utredning med verifikat om betalningen av överlåtelseskatten slopas i samband med förfarandet för inskrivningsansökan när den automatiserade elektroniska överföringen av uppgifter om betalning av överlåtelseskatt mellan Skatteförvaltningen och Lantmäteriverket har tagits i bruk. Förslaget medför inga förändringar i bedömningen av skattebeloppets riktighet eller sökandens skyldighet att förete en tillräcklig utredning om omständigheter som påverkar skattens belopp när sökanden ansöker om inskrivning. Inskrivningsmyndigheten kontrollerar i samband med handläggningen av inskrivningsansökan riktigheten av det skattebelopp som betalats för det förvärv som utifrån utredningen och andra uppgifter ska skrivas in, på samma sätt som för närvarande. På motsvarande sätt ges inte heller en kompletteringsuppmaning enligt 6 kap. 5 § 2 mom. i jordabalken, om uppgifter om betalningar av skatten fås direkt av Skatteförvaltningen. Inskrivningsmyndigheten har dock även i fortsättningen möjlighet att be kunden komplettera sin ansökan genom att uppmäna kunden att betala överlåtelseskatten, om den är obetald.

För att föra lagfarts- och inteckningsregistret får Lantmäteriverket på begäran uppgifter om betalning av överlåtelseskatt av Skatteförvaltningen. För en utredning om betalning av överlåtelseskatt ska det krävas en begäran för att Skatteförvaltningen ska kunna lämna uppgifter endast om de överlåtelser som den får uppgifter om i fastighetsdatasystemet. Om en datapost i fastighetsdatasystemet åtföljs av en begäran till Skatteförvaltningen om en utredning av betalningen av överlåtelseskatt, kan både begäran om uppgifter och överlåtelser av uppgifterna ske automatiskt. Utan en begäran har Skatteförvaltningen inte heller förutsättningar att systematiskt lämna utredningar om sådana objekt för vilka det inte behöver betalas någon skatt. Äganderätten kan inte antecknas i lagfarts- och inteckningsregistret i fråga om sådana fastighetsförvärv för vilka Lantmäteriverket inte av Skatteförvaltningen har fått de utredningar om betalning av överlåtelseskatt som behövs för att göra en anteckning.

3 Förslagets konsekvenser

Det görs årligen ca 70 000 fastighetsköp och således omfattas ett relativt stort antal kunder av det nya förfarandet. Det blir lättare att sköta ärenden hos Lantmäteriverket och handläggningen blir snabbare när kunden inte längre behöver lämna ett separat kvitto på betalningen av överlå-

telseskatt som bilaga till inskrivningsansökan, utan inskrivningsmyndigheten får uppgiften direkt av Skatteförvaltningen med hjälp av automatiserad elektronisk dataöverföring. Förfarandet främjar e-tjänsterna och digitaliseringen, eftersom i en stor del av överlåtelseerna av fastigheter är ett kvitto på betalningen av överlåtelseskatten det enda separata dokumentet som i det nuvarande förfarandet krävs som bilaga till inskrivningsansökan. I fråga om överlåtelser av överlåtbara särskilda rättigheter ska sökanden däremot lämna även överlåtelsehandlingen i original som bilaga till sin ansökan. Vid överlåtelse av fastigheter fås överlåtelsehandlingen via köpvittnet. Elektronisk överföring av uppgifter om överlåtelseskatt är en nödvändig förutsättning för automatiseringen av lagfartsbesluten, genom vilken man strävar efter att förbättra och försnabba kundservicen.

Om ett automatiserat elektroniskt gränssnitt inte används och de som är skyldiga att betala överlåtelseskatt på eget initiativ lämnar uppgifterna utan att ha fått grunduppgifter av Skatteförvaltningen, ska de skattskyldiga lämna fler utredningar än för närvarande till inskrivningsmyndigheten, vilket avsevärt ökar den administrativa bördan. Om ett gränssnitt inte används är man dessutom tvungen att i Skatteförvaltningens datasystem skapa ett alternativt sätt att visa att överlåtelseskatten har betalats, till exempel ett intyg, som kunden själv ska lämna till inskrivningsmyndigheten. Det skulle inte vara möjligt att få intyget ur systemet genast när skatten har betalats utan först efter det att betalningen har hänförs till rätt skattedeklaration vid Skatteförvaltningen. I praktiken skulle kunden således vara tvungen att gå in i systemet på nytt efter några dagar för att hämta intyget. Ett sådant förfarande främjar inte e-tjänsterna utan ökar kundens åtaganden och bromsar även i övrigt upp förfarandet.

4 Beredning

Jord- och skogsbruksministeriet tillställde den 3 april 2019 finansministeriet ett förslag om utveckling av skattelagstiftningen för att möjliggöra automatiserad elektronisk dataöverföring av uppgifter om överlåtelseskatt vid fastighetsförvärv. Initiativet grundar sig på Lantmäteriverkets promemoria av den 18 februari 2019. Lantmäteriverket har berett initiativet tillsammans med Skatteförvaltningen.

Propositionen har beretts vid finansministeriet. I samband med beredningen har man hört Lantmäteriverket, Skatteförvaltningen, jord- och skogsbruksministeriet, justitieministeriet och andra myndigheter och intresseorganisationer som deltar i utvecklandet av bostadsdatasystemet (arbets- och näringsministeriet, miljöministeriet, Finanssiala ry, Suomen Isännöintiliitto ry, Kiinteistövalitysalan keskusliitto ry, Finlands Fastighetsförbund rf och Finlands Fastighetsmäklare rf). Lantmäteriverket och Skatteförvaltningen har dessutom diskuterat ingående om automatiseringslösningar för lagfartsbeslut med intressentgrupperna. För att lagändringarna ska kunna genomföras smidigt måste Lantmäteriverket och Skatteförvaltningen förbereda sig på att under en övergångsperiod effektivisera kommunikationen och ge anvisningar om lagändringen till de skattskyldiga.

Propositionen har samband med regeringsprogrammet för statsminister Antti Rinnes regering ”Ett inkluderande och kunnigt Finland – ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart samhälle” (3.6.2019). I programmet anges att ”Finland ska utveckla lagstiftningen och förvaltningen så att dessa möjliggör digitalisering” och ”Ett program för främjande av digitaliseringen ska sammanställas så att de offentliga tjänsterna ska stå till medborgarnas och företagens förfogande digitalt fram till 2023”.

5 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 november 2019. Sista fasen av totalreformen av bestämmelserna om förfarandet i fråga om Skatteförvaltningens datasystem och beskattningen inleds den 1 november 2019, varför det är ändamålsenligt att ikraftträdandet och tillämpningen av lagändringarna kopplas till denna tidpunkt.

Den föreslagna 20 § i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter tillämpas också på sådan överlåtelse av fastighet som skett före lagens ikraftträdande och i fråga om vilken ansökan inte har antecknats i lagfarts- och inteckningsregistret före den dag lagen träder i kraft, samt på sådan överlåtelse av överlåtbar särskild rättighet för vilken lagfart eller inskrivning inte har sökts före den dag lagen träder i kraft. Om överlåtelseskatt har betalats för sådana överlåtelser redan före lagens ikraftträdande visas betalningen av skatten på samma sätt som tidigare med ett kvitto på betalningen av överlåtelseskatten.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av 20 § i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1999) 20 § 9 punkten, sådan den lyder i lag 1345/2018, som följer:

20 §

Utlämnande av uppgifter till vissa myndigheter

Skatteförvaltningen kan utan hinder av sekretesskyldigheten på begäran

9) till Lantmäteriverket lämna ut behövliga uppgifter om betalning av överlåtelseskatt för anteckning i den aktiebok som avses i lagen om bostadsaktiebolag (1599/2009) och för anteckning i det lagfarts- och inteckningsregister som avses i jordabalken (540/1995).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagen tillämpas också på sådan överlåtelse av fastighet som skett före lagens ikraftträdande, om ansökan i fråga om den inte har antecknats i lagfarts- och inteckningsregistret före den dag lagen träder i kraft, och på sådan överlåtelse av överlåtbar särskild rättighet för vilken lagfart eller inskrivning inte har sökts före den dag lagen träder i kraft.

2.

Lag

om ändring av 29 § i lagen om överlåtelseskatt

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om överlåtelseskatt (931/1996) 29 § 1 mom. som följer:

29 §

Utredning som ska förete om överlåtelse av fastighet

När lagfart och inskrivning söks ska sökanden förete utredning om betalningen av skatten samt annan behövlig utredning om omständigheter som påverkar skattens belopp. Utredning om betalningen av skatten behöver inte förete om inskrivningsmyndigheten har fått uppgift om betalningen av Skatteförvaltningen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 8 augusti 2019

Statsminister

Antti Rinne

Finansminister Mika Lintilä

1.

Lag

om ändring av 20 § i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1999) 20 § 9 punkten, sådan den lyder i lag 1345/2018, som följer:

Gällande lydelse

20 §

Utlämnande av uppgifter till vissa myndigheter

Skatteförvaltningen kan utan hinder av sekretesskyldigheten på begäran

9) till Lantmäteriverket lämna ut behövliga uppgifter om betalning av överlåtelseskatt för anteckning i den aktiebok som avses i lagen om bostadsaktiebolag (1599/2009).

Föreslagen lydelse

20 §

Utlämnande av uppgifter till vissa myndigheter

Skatteförvaltningen kan utan hinder av sekretesskyldigheten på begäran

9) till Lantmäteriverket lämna ut behövliga uppgifter om betalning av överlåtelseskatt för anteckning i den aktiebok som avses i lagen om bostadsaktiebolag (1599/2009) och för anteckning i det lagfarts- och inteckningsregistret som avses i jordabalken (540/1995).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagen tillämpas också på sådan överlåtelse av fastighet som skett före lagens ikraftträdande, om ansökan i fråga om den inte har antecknats i lagfarts- och inteckningsregistret före den dag lagen träder i kraft, och på sådan överlåtelse av överlåtbar särskild rättighet för vilken lagfart eller inskrivning inte har sökts före den dag lagen träder i kraft.

2.

Lag

om ändring av 29 § i lagen om överlåtelseskatt

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om överlåtelseskatt (931/1996) 29 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse

29 §

Utredning som ska företas om överlåtelse av fastighet

När lagfart och inskrivning söks skall sökanden förete utredning om betalningen av skatten samt annan behövlig utredning om omständigheter som påverkar skattens belopp.

Föreslagen lydelse

29 §

Utredning som ska företas om överlåtelse av fastighet

När lagfart och inskrivning söks ska sökanden förete utredning om betalningen av skatten samt annan behövlig utredning om omständigheter som påverkar skattens belopp. *Utredning om betalningen av skatten behöver inte företas om inskrivningsmyndigheten har fått uppgift om betalningen av Skatteförvaltningen.*

Denna lag träder i kraft den 20 .
